

Godtgørelse, idet det var rent patriotiske Grunde, som bragte Deltagerne til at tage Aktier. Det er muligt, at saadan Jølelse har været til Stede, men det turde dog være tvivlsomt, om Staten i dette Tilfælde er berettiget til at tage saadant Hensyn — thi nægtes kan det dog ikke, at Staten har undladt at lægge Beslag paa det forholdsvis i enkelte Aar store Driftsudbytte, netop for at støtte Aktionærerne — og den oprindelige, mulige Patriotisme har imidlertid hos saa vel Aktieselskabet som hos Staten givet sig et ejendommeligt Udslag ved af den lille Befolkning, 20,000 Menneskers, Kommunkasse at lade sig give Garanti for respektive 5 pCt. og 7 pCt. af sin Patriotisme; havde man ladet sig nøje med respektive 3 pCt. og 4 pCt., kunde der have været Tale om muligt Offer — foreløbig haabede man sikkert paa gode bestindviste Renter.

Hadde Røgerierne fra først af været vel indrettede, været velbevarede, og havt tilstrækkelig Driftskapital, vilde det vistnok have været et ret rentabelt Foretagende.

Nu har St. Croix sit Sukkerfogeri; den Fortjeneste har Selskabet, dette er sikkert, og at dette er til Nytte og ikke kan undværes, det bør billigvis regnes Selskabet til Gode. Om Røgeriet kan siges at repræsentere hele den Værdi, som Staten har til Gode, er tvivlsomt; men noget nær faar Staten dog vel hvad der tilkommer den, idet den overtager Fabrikkerne som Ejendom. Derfor synes det ogsaa, at Billighed taler for, at Staten, da Kolonialkassen jo er inde af Stånd dertil, betaler Aktieselskabet den Sum, som det dog maa siges en Gang, før Standsningen, at have haft til Gode hos Kolonialkassen, nemlig 220,000 Kr.; eller, om man vil, 16 pCt. af Aktiekapitalen. Saafremt Aktieselskabet gaar ind derpaa bliver denne Sum da at indbetale til Aktieselskabet samtidig med Røgeriernes endelige Overdragelse til Staten. Det bliver Aktieselskabets Sag selv at ordne det videre med de enkelte Aktionærer; thi naar Regeringen i sit Lovforlag har hen-

stillet delvis at indløse, foruden Aktier, ogsaa enkelte Kupons, Løsbrevne fra Aktiebrevne, da er dette en Sag, som maa ligge uden for Statens Kompetence. Det er Sager, som Aktieselskabet selv maa ordne, eller rettere den enkelte Aktionær, der, ved at sælge sine Kupons, forud har hæbet den Del eller mere, som nu vil tilfalde ham, ligesom Køberne af Kupons selv maa have Ansvaret for at have overtaget samme, forinden der var fremkommen Kontanter til deres Indløsning.

Den Indvendning kan ikke gøres, at Kolonialkassen er Garant for den enkelte Obligations Udbytte; thi den er ikke Selvskyldner, kun Garant for Udbyttet og som foran vist have Pengene været tilstede i tilstrækkelig Mængde til at dække Renterne ud af Driftsudbyttet, idet Staten renoncerede paa sine Renter. Det maa blive Aktionærernes egen Sag hvorledes de have forvaltet Aktieselskabet og dets Midler.

Har Staten først overtaget Røgerierne som Statsejendom, bør de sikkert i alle Parter's Interesse drives som Andelsfabrik, saaledes at enhver Leverandør af Sukkerør betragtes som Andelshaber. Ved Leverancen af Rørene udbetales der a conto en Minimumspris kontant. Ved Driftsaarets Slutning opgøres Regnskabet: Noget henlægges til Afdragskonto, noget til Reservecfond, og Resten fordeles til Andelshaberne. Ved Siden af Regeringens Direktør stilles to af Andelshaberne valgte Bestyrelsesmedlemmer som Kontrol og Raadgivere. Fortsættes Driften som Jællersukkerfogeri, udsættes man for Stuffseler, thi da maa der mere eller mindre spekuleres i Prisernes Efter som disse gaa op eller ned, før eller efter at man med Planterne har sluttet Aftale, kan der lides store Tab for Statskassen, eller tjenes der meget, ville Planterne